

Universitätsbibliothek Wuppertal

Appianu Alexandreōs Rhōmaika

Continens bellorum civilium libros V. Historiae Celticae ac Illyricae
fragmenta, & excerpta quaedam de legationibus

Appianus

Amstelodami, 1670

De bellis Illyricis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1215](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1215)

757 APPIANI ALEXANDRINI
ROMANARUM HISTO-
RIARUM DE BELLIS
ILLYRICIS
LIBER.

Α Π Π Ι Α Ν Ο Υ
Α Δ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ε Ω Σ
Ρ Ω Μ Α Ι Κ Ω Ν
Γ Α Λ Λ Ι Κ Η Σ

Illyrii qui.

ILLYRIOS Græci
cos existimant qui su-
pra Macedonia &
Thraciam à Chaoni-
bus & Thesprotis ad fluvium
Istrum sedes habent : hæc enim

totius provinciæ longitudo est.
Amplitudo ejus, ex Macedonia
& Thraciæ montibus ad Pæo-
nes usque, & Ionium mare Al-
piamque objecta protenditur,
quæ dierum quinque itineratio-
nem continet. Longitudo in tri-
plo productior est, ut Græci per-
hibent. Romani eam regionem
mensuræ subjicientes, longitu-
dinem sex millium stadiorum,
latitudinem mille & ducento-
rum numero contineri putant :

Forum re-
gio.

Illyrii co-
gnomen
unde tra-
xerint.

Polyphe-
mus ac Ga-
latæ & co-
rum liberi.

asseruntque ejus provinciæ cog-
nomen ab Illyrio Polyphemo
ortum habuisse. Polyphemo
quippe Cyclopi, ac Galatææ,
Celtum, & Illyrium, & Gallum
filios exiitisse, eosque ex Sicilia
progressos, Celtis & Illyriis &
Galatis, ab ipsis cognomen assum-
peratasse, imperitasse. Et hæc
mihi inter pleraque à multis memorata placuerunt. Illyrio deinceps

ΡΑΔΥΡΙΟΥΣ
Εἰς ἄλλους ἠγεῖται
τὸς ὑπερ π Μακε-
δονίαν καὶ Θρακίαν
διὰ Χαόνων καὶ Θι-
σσοπέτρων ἐπὶ πο-

ταμῶν Ἰστρῶν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς χερσὸς τὸ
μικρῶν εὐρῶν δι' ὅλην Μακεδονίαν τε
καὶ Θρακίαν ἴσ' ἐρείων, ἐπὶ Παϊόνος
καὶ τῆς Ἰονίαν ἔ τὸς ὑπερπιδίας τῆς Ἀλ-
πιων. καὶ ἐπὶ τὸ μὲν εὐρῶν, ἡμερῶν
πεντε, τὸ δὲ μικρῶν, τετρακοσίαι, κα-
τα καὶ τοῖς Ἐθνησιν ἐρήτευι. Ρω-
μαίων δὲ τὴν χερσὸν μετρησομένων,
ἐπὶν ἐφ' ἑξακχιλίαις σταδίαις τὸ μῆ-
κος, καὶ τὸ πλάτος ἀμφὶ τὸς χί-
λους καὶ διακοσίους. Φασὶ δὲ τὴν
μὲν χερσὸν ἰπποῦμον Ἰλυροῦ δὲ Πο-
λυφῆμου ἠγεῖσθαι. Πολυφῆμος γὰρ
τῶν Κύκλωπι καὶ Γαλατῆα Κελτῶν
ἔ Ἰλυριὸν ἔ Γαλαίαν πάσδας οἶκος,
ἐξορμηθεὶς Σικελίας, ἔ ἀρξάμ τῆς δι'
αὐτῶς Κελτῶν, Ἰλυροῦν ἔ Γαλα-
τῶν λεγομένων. ἔ τὸδὲ μοι μέγιστα
πολλὰ μυσθόστων ἔπερα πολλῶν ἀ-
ρίσκη. Ἰλυροῦ δὲ παίδας, Ἐγγύ-
γαλῆς, ἀπὸ τῶν Ἰλυροῦν ἔ τῶν

λα, κὶ Αἴτια, ἔ Δαρδανόν, κὶ Μαίδον, κὶ Ταυλάνα, ἔ Περραιφῶν Ἰλλυρῶν, ἔ Ήρακλέους, Παρθά κὶ Δαρδανῶν κὶ Δαοσάρων, ἔ ἑτέρας· ὅθεν εἰσι Ταυλάνται τε κὶ Περραιφοὶ κὶ Ἐγκλήεις, κὶ Αἴτια κὶ Δαρδανῶν ἔ Παρθίων, κὶ Δαοσάρων ἔ Δάρσοι. Αἴτια κὶ ἄλλα Παννονία ἠγορεύεται παρὰ τὴν Παίονα γαλιῶν, κὶ Σκορδισκῶν, Παίωνων, καὶ Τελδακῶν. ὡς ὁμοίως τὰ ἑθνη παρ' αὐτοῖς εἶναι. καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἑθνολογῶσι μετέειδ' ὦ.

Γενῆ δ' ἐστὶν Ἰλλυρῶν, ὡς ἐν τοσούτῳ χωρῇ, πολλὰ καὶ ἐπιπλεονεχῶς, ἐπὶ νῦν χωρῶν νεμερῶν πολὺν Σκορδισκῶν κὶ Τελδακῶν οἱ ἐς τοσούτον, ἀλλήλους πολέμῳ διέφευραν, ὡς Τελδακῶν ἐπὶ ὑπόλοιπον μὲν ἐς Γέτας ὑπὲρ Ἰστρου φυγεῖν, καὶ Ἰλλυρῶν ἀκέραιον μέρει Φιλίππου πατρὸς Ἀλεξάνδρου, νῦν ἔρημον κὶ ἀνώμουν τοῖς τῆδε εἶναι Σκορδισκῶν ἔ ἀποστεινῶντος δὲ τῆδε Ἰλλυρῶν, ὑπὸ Ρωμαίων ὑστέρῳ ὁμοίᾳ πειθεῖν, ἔ ἐς τὰς νῦν ἔ αὐτὸς ποταμῷ φυγεῖν. σὺν χωρῶν δ' ἐτι νῦν ἐπιπλεονεχῶν, ἔ Παίωνων ἰθαυτικῶν παρρησιῶν ὅθεν ἐστὶν κὶ νῦν Σκορδισκῶν Ἰλλυρῶν ἐν Παίσι. πᾶσι δ' αὐτῶν τερπῶν κὶ Ἀρδιαίων τὰ Τελδακῶν ὄντες ὡς αὐτὰ ἀρτοί, ὡς Αἴτια κὶ ἄλλα ἀρτοῖν ὄντων τὴν κὶ γὰρ, πολλὰ βλάπτοντες αὐτοῖς, ὁμοίως ἐφύθησαν. κὶ ναυτικοὶ μὲν ἐπὶ τοῖς Ἀρδιαίοις ἐγένοντο Λιβυρνοὶ, Ἰλλυρῶν ἔπερ Ἰλλυρῶν, οἱ δ' Ἰόνιοι κὶ τὰς νῦν ἐλθόντων ναυσὶν ὡμοίως τε ἔ κέραι· ὅθεν ἐστὶν νῦν Ρωμαῖοι τῶν

filios Achillem, Autarium, Dardanum, Moedum, Taulantium, Perhæbumque referunt : filias quoque Partham, Daortam, Daseram, aliasque : à quibus Taulantii, Perhæbi, Achillei, Autarici, Dardani, Partheni, Daseretii, Darliique prodierunt. Autario ipsi Pannonium, vel Pæonum potius, & Scordiscum filios fuisse ajunt, Pæono Tribalum, à quibus pariter nationum cognomina traducta sunt. Et hæc quidem ab antiquitate repetuntur.

Illyriorum gens itaque, ut in tam ampla regione multa & vulgata nunc quoque inesse cernimus, Scordisciorum & Tribalorum fuit : qui tellurem ingentem possidentes, tam diu inter se bello dimicant, quo ad Tribalorum, qui supererant, ad Getas supra Istrum fuga transire. Hæc natio ad Philippi & Alexandri usque tempora potens habita, nunc adeo evuluit, ut nullo ferè cognomine superesse videatur : Scordisciorum insuper gens debilior effecta : hi enim à Romanis bello superati, ad Istri tandem fluminis pervenere insulas. Procedente mox tempore, nonnulli iterum regressi Pæones incoluere ultimos, & ob id nunc quoque inter Pæones Scordisciorum genus est. Pari modo & Ardiei, quum mari finitimè optima Autariorum loca circa littus invassissent, eos expulere. Post hos Liburni navi-

Scordiscii.
Tribali.
758

Ardiei.
Liburni.

bus plurimum insignes fuisse memorantur, Illyriorum natio alia, qui Ionium insulâque prædabantur, navibus citis usi levitatèque præcipuis : quæ ex causâ Romani nunc quoque naves, quæ

Autario-
rum cla-
des, & in-
dignatio
Apollinis
in eos &
Celtas qui
ad Delphos
castra po-
suerant.

qua levitate celeritateque praestarent, Liburnicas solent appellare. Fama est Autarios Apollinis indignatione in extremam decidisse cladem: quippe eisdem Celtasque, quos Cimbros vocant, ad Delphos posuisse castra, statimque omnes dispersos aufugisse, multos ante in ceptam pugnam, pluvia in eos cum procelis fulguribusque defaeviente. His vero, qui ad propria redissent, infinitam ranarum vim subortam, quae putrescentes flumina corrumpent. Vapore deinde ex terra exhalante, pestem Illyriorum ac corruptionem insecutam esse, quae potissimum Autarios invaderet, donec profugi à patria, ac pestem deferentes, quum nemo ob timorem suscipere auderet, trium & viginti dierum progressi iter, ad tellurem palustrem inhospitamque venire, & juxta Basternarum gentem condidere urbes. Celtarum porro tellurem Apollinem concussisse ajunt, urbisque absorbuisset: nec prius finem tantae cladi impositum, quam & ipsi pari modo è laribus egressi sunt, & in Illyrios qui cum ipsis unà deliquissent, pervenere: quos peste jam contactos, & ob id debiles, quum facile vicissent, contrestatione earum rerum morbo correpti in fugam abiere, & ad Pirenen usque mutare loca: quum deinde ad orientem gressus

759

Romano-
rum clades

qui cum omni exercitu delecti sunt. Hujusmodi Romanorum cla-

κρούφα κὴ ὄξει δικαστὴ Λισουρι-
δαις ἀεθροαρχουσι. Αἱ τωρῆαι
ἦ & ἐν θεολογίαις ἀποκλῶνται ἐς
ἐχρατον κηκοῦ ἀεθελῆται. Μολισό-
μα ἦδ' αὐτῆς & Κελτοῖς τοῖς Κιμ-
βροῖς λεγομένοις ἐπὶ Δελφοῖς συστρα-
τεύσαι, & φησὶν ὅτι αὐτῶν τῆς
παλινοῦς αὐτῶν, ἀεθ' ἐπιχειρήσας
ὑπέτω σφισὶ κὴ θύλας κὴ πρῆσῃαν
ἐπιπέσαντων. ἐπιγρηθὴ ἦ τοῖς ὑπο-
σπείσαν ἀπειρῶν βατροαρχῶν παλι-
δοῦ, οἱ ἀεθροαρχοὶ τὰ νύκτωρ
διεφείρασαν. & ἐν τῇ γῆς ἀτμῶν ἀ-
τόπων ἡνομήσαν, λοιμοῖς ὑπὸ Γαυ-
ραίων, & φέροσιν Αἱ τωρῆαι ὑπο-
κλιπῶν μίχρῳ φευγόντες τὰ οἰκίαν,
κὴ τὸ λοιμὸν σφισὶ ἀεθελῆσαντες, ἐ-
δενὸς αὐτῆς δεχόμενοι ἀεθ' ἄτο τὸ
δεῖται, ὑπερῆλθον ὁδοῖς ἡμερῶν εἰκο-
σι & τετάρῳ & τῆσδε γῆς ἐλασθῆ &
αοικητόν, ἀεθ' τὸ Βαρπερῶν ἔ-
δνται ἀκησῶν. Κελτοῖς ἦ ὁ θεὸς τῆν
γῆν ἐσῆσε κὴ πᾶς πόλις κηλυμένη-
κεῖ καὶ τὸ κηκοῦ σὺν ἔλησθ, μέ-
χρῳ κὴ οἰδὲ τὰ οἰκίαν φευγόντες,
ἐπιβῆσαν ἐς Γαυρας τῆς στωαρχο-
τοντῆς σφισὶν, ἀεθ' ἐνεὶς ὑπο τῷ λοι-
μοῦ ἡνομήσαν καὶ ἐδῆσαν τε τὰ
οἰκίαν, κὴ τῷ λοιμοῦ μεταχόντες
ἔφυγον, κὴ μίχρῳ Πυρῆαις ἐλεήλα-
των. ἐπιπέσαν δὲ αὐτοῖς ἐς τὴν
ἔω, Ρωμαῖοι δεδότες, ὑπο μῆ-
μης τῶν ἀεθ' ἀπολεμησῶν σφισὶ
Κελτῶν, μὴ καὶ οἰδὲ ἐς τὴν Γ-
ταλίαν ὑποτῆ Ἀλπειῶν ἐσῆλθαι,
ἀπῆλθον ἀμῶς τοῖς ὑποσπείσαν, κὴ
πανστρατῆς διακλῶντο. καὶ τὸ πα-
δοῦ τούτου Ρωμαῖον μετὰ δεῖται
Κελτῶν

è bello superferant, ad Istrum fluminisque insulas pervenisse fuga: ipsum deinde cum Medis & Dardanis, sacri auri pactione corruptum, icisse foedus, ex quo nonnulli Italorum monumentis suis prodidere, ob hanc potissimum causam Romanos sapenumero post Lucium usque ad monarchiam civilibus inter se concertasse bellis. Hæc igitur de Illyriis ac Græcis habita longioribus verbis à me perscripta sunt. Romani verò non hos duntaxat, sed

Potissima
civilium
bellorum
Romæ
causa.

760

Pæones ultra eos, nec non Rhetios, Noricos, & Mysios qui Europam incolunt, & quoscunque alios his finitimos, qui Istrum à dextra navigantibus sese offerunt, vicissim ut Hellenes à Græcis distinguunt, eosque propriis appellationibus separatim nominant: ceterum communi vocabulo Illyrios omnes arbitrantur. Quæ opinione à principio ducti, neutiquam adhuc in ea persistentes finem earum invenere nationum, sed ab Istri ortu usque ad mare Ponticum, quod sub tributo obtinent, Illyrici fines esse voluerunt. Quemadmodum autem sub imperium illos adegerint Romani, quum de Celtis scriberemus, præfati sumus minimè nos abundè cognovisse, neque bellorum principia aut occasiones percepisse. Eamque ob causam qui clarius Illyriorum res discernent, ad scribendum hortati sumus: quæ autem nobis nota sunt, propalam efferemus. Agron Illyriorum partis rex fuit, ejus quæ circa

Agron
rex.

in
m
m

Essios in-
sula ad Ro-
manos de-
ficit.
Calempo-
rus.

Corunca-
nius.
Eorum in-
teritus.

Agron u-
xori re-
gnum tra-
dit, Pinæ
filio ser-
vandam.

Agronis u-
xor lega-

Ionii maris sinum sita est: quam & Pyrrhus Epiri rex, & qui Pyrrho vicissim adhæserunt, olim tenuere. Idemque & Epiri partem quandam, & Corcyram ultra hanc, & Epidamnum, Pharumque suscipiens, sub custodia detinuit. Reliquum autem Ionii quum navigaret, insula quædam, Essios nomine, ad Romanos deficit, & subinde legatos ad eos misit, accusationem eorum, quæ in Essios Agron commisisset deferentes. Illyrii navigantibus inventi, Essiorum oratorem, Calemporum nomine, necnon Romanorum, Coruncanium, ut quidam arbitrantur, interemerunt, reliqui seipso neci tradiderunt: & ex hoc Romani navibus simul ac pedestri exercitu Illyrios aggressi feruntur. Agron infante filio superstitite, cui Pine nomen fuit, diem obit. Uxori verò regnum, quò filii curam assumeret, quanquam nec illius esset genitrix, servandum dereliquit. Demetrius, qui ex Agronis imperio Pharam obtinebat, Corcyra interim adepta, Romanis adnavigantibus, utranque ex proditione illis tradidit. Romani Epidamnum in amicitiam eorum pellexere, & Essiis Epidamnisque obsessis ab Illyriis, ad eorum opem exercitum misere. Quamobrem Illyrii obsidione dissoluta retrovertère copias, & quidam ex ipsis, qui Atintani appellabantur, ad Romanos defecere. Interea Agronis uxor legatos suos Romam misit, & captivos transfugasque Roma-
nis

nis exhibens, veniam ab illis supplex postulavit, quasi hæc non ab ea, sed ab Agrone potius gesta essent. Romani Corcyram, Pharum, Ephyros, atque Epidamnum, postremò Illyrios qui Atintani appellantur sub eorum imperio celsissè retulerunt: Pinem, aliam Agronis regionem retinere, ac Romanorum societate uti posse, si à præmissis abstineat, nec ad Ephyrium Illyrii præterquam duobus lembis, & his quidem inermibus, adnavigent: quæ omnia ab illis suscepta sunt. Et hæc prima Romanorum cum Illyriis prælia, fœderaque extitere. Post quæ Corcyram & Apolloniam libertate donaverunt. Demetrio quoque proditionis dedere præmia, ob ea quæ contulisset: infidelitatem tamen aspernantes quæ paulo post ab eo prodiit. Romanis quippe per triennium circa Eridanum cum Celtis dimicantibus, Demetrius, veluti bello implicitos minus veritus, mare percurrit, & Ifros Illyriorum nationem aliam sibi vendicavit: Atintanos etiam à Romanis deficere cœgit. Romani quam primum Celtaurum res composuissent, subito adnavigantes, prædatores intercepte, qui nuper cum Demetrio, ceterisque deficientibus Illyriis se junxerant. Demetrium porro ad Philippum Macedoniae regem fugientem, atque iterum in patriam reversum, & Ionium classe depradantem interemere, & Pharum ejus patriam cum illo conjurantem evertere funditus, Illyriis ob Pinem denuo illos admittentem indulgentes. Sic secundò bella fœderaque cum Illyriis inita sunt. Residua verò à me neque tempore neque ordine magis omnia, per Illyriorum nationes, quemadmodum singula quæque reperi, descripta sunt. Romani Macedonia bello invaserant, quum Perseus post Philippum ejus regno potiretur. Perseo Genthius Illyriorum rex alius, pecuniis invitatus, ad bellum socius accesserat, Illyriòsque in Romanos concitavit, ac Romanorum legatos ad eum proficiscentes vinculis injecerat, causatus non legationis, sed explorandi occasione ad se venisse. Ob eam rem Anitius Romanorum prætor, nonnullas Genthii naves mari cepit, deinde in terram progressus, eundem bello superavit: & loco quodam conclusum, quum veniam deposceret, Romanis se dedere suavit. Ille ad consultandum tres dies postulavit. Quibus concessis, quum interim sibi subditi ad Anitium transfirent, ut ad eum accedere posset exoravit. Ad quem delatus genu procumbens summa turpitudine pro seipso deprecatus est. Anitius trepidantem adhortatus, manu sustulit, & simul in convivio discumbere monitum, quum è triclinio discederet, à ministris in custodiam injici mandavit, quem Romæ deinde cum filiis in triumpho habuit. Genthii bellum diebus viginti consummatum fuit: septuaginta illius urbes Æ-

tos Romanam mitit.

Prima Romanorum cum Illyriis bella & fœdera. Corcyra & Apollonia libertate donatæ.

Demetrius.

Ejus interitus.

Secunda Romanorum cum Illyriis bella & fœdera.

Perseus rex. Genthius Illyriorum rex.

761

Ab Anitio victus.

milius Paulus qui Perseum regem bello superavit, & ad senatum misit, in hunc modum deprædatus est: Clanculum enim Romam profectus, & inde reversus, à senatu summa celeritate urbium incolis commissorum veniam concedere velle, allato omni quod haberent auro atque argento, pollicetur. Consentientibus ipsis exercitum ad unanquamque eorum urbium per partes intulit. Tandem universis exercituum ducibus, definita die, ad auroram per præconem urbes publicè discurrere, omnésque pecunias intra horarum trium spatium in forum deferri à civibus imperat: quibus allatis, reliqua omnia prædæ exposuit. Sic Paulus una hora septuaginta spoliavit urbes. Ardicii autem & Palarii, alia Illyriorum natio, Illyrium quod à Romanis tenebatur, invaserant: quibus Romani ob occupationes misère legatos qui illos deterrerent: non parentibus verò exercitum decem millium peditum, equitum sexcentum destinant. Illi cognita re, nondum parati in bellum, legatos suos Romam mittunt, & veluti gestorum per eos poeniteret, veniam expostulant. Senatus damnorum impensam, quam indignè oppressis intulissent, persolvere illos jubet. Quum id quoque neglexissent, Fulvius Flaccus ingentibus copiis in eos proficiscitur. Prælium ad excursionem duntaxat usque finitum est: non enim exitum diligenter invenire potuerunt. Japodes intra Alpes incolentes, Sempronius, Tuditanus cognomine, & Tiberius Pandusius pugna superarunt, visumque est illos ambobus paruisse. Pari modo & Segestanti Lucio Cottæ ac Metello se dedere: verum non multo post à Romanis discivere. Dalmatæ Illyriorum ab his diversa natio, Illyrios Romanis obsequentes invaserunt, & legatos Romanorum eam ob causam ad eos venientes minimè admiserunt. Quamobrem videntur Romani adversus illos sumpsisse arma, Marco Figulo consule ducente. At hi Figulo quamprimum inferente copias, custodias aggressi superarunt, easque ab exercitu in campum pepulerunt, ita ut ad Naronem usque fluvium fuga pervenirent. Verum iidem retrovertère gradum: jam enim instabat hyems. Figulus ratus eos inopinè aggredi posse, discurrentes undique ad ejus impetum ex oppidis offensens, in fugam vertit, donec ad urbem Delminium, à qua Dalmatarum nomen illis inditum, terga dare compulsi. Quum nihil ex impetu adversus munitam urbem conari, neque machinas ob altitudinem adhibere posset, ad alias excursiones se convertit. destitutus omnibus & inhospitis, ob insultum in Delminium factos, ipse bicubitales fudes, pice ac sulphure stuppæque componens, ex catapultis in Delminium jacit, quæ ab impetu succensæ, & lampadarum vice per inane volitantes quæcunque attigissent

Una hora
septuaginta
urbes à
Paulo E-
milio spo-
liate.

Ardicii.
Palarii.

Fulvius
Flaccus.

Japodes.
Sempronius
Tuditanus.

Tiberius
Pandusius.
Segestanti.
L. Cottæ.

Naro flu-
vius.

Delmi-
nium urbs.

sent igne corripiebant. Ita multa flammis absumuntur, eoque modo finis belli à Figulo Dalmatis imponitur. Sequenti tempore Cæcilius Metellus consulatum adeptus, nihil delinquentibus Dalmatis, triumphandi libidine, bellum ex decreto intulit, à quibus amicè susceptus, in Salone eorum urbe transegit hyemem: postremò Romam delatus, nulla ex causa triumphavit. Cæsare haud longè in Celtas ducente copias, Dalmatæ aliique Illyriorum populi prospere rem gessisse visi sunt, & Liburnis, quæ Illyriorum gens alia habetur, Promonam abstulere urbem. Liburni Romanis se dedentes, ad Cæsarem jam propinquum fuga pervenere. Cæsar legatos ad illos misit, hortatusque est ut qui Promonam suscepissent, Liburnis restituerent. Despicientibus illis mandata exequi, exercitum ingentem intulit, qui ab Illyriis oppressus est. Cæsar curis præpeditus instante Pompeianorum seditione, quum jam ad bellum inclinaret, nihil ulterius molitus est, verum cum omni exercitu quanquam tempestate adversa, à Brundisio Ionium transiit, cum Pompeio in Macedonia gesturus bellum. Reliquum exercitum Antonius in Macedoniam Cæsari perduxit. Ingenti deinde tempestate tenente Ionium, Gabinus cohortes peditum quinque supra decem, equites ter mille per Illyrium ad Cæsarem adducere tentabat: quos Illyrii timore eorum quæ paulo ante in Cæsarem egissent, quum victoriam ejus intercessionem rebus suis allaturam arbitrarentur, Gabinio excepto, paucisque cum illo fugientibus, ad unum interemere omnes, magnamque pecuniarum copiam ob hoc, spoliisque innumera obtinere. Hæc Cæsar ob belli cum Pompeio necessitatem dissimulante tulit. Devicto deinde Pompeio, quum reliquias seditionis hujus per partes persecutus esset, tandem compositis omnibus Romanam rediit, expeditionemque in Getas, Parthosque præparavit. Veriti itaque Illyrii ne Cæsar ex itinere in eos insultaret, legatos Romam mittunt, qui actorum veniam deposcerent, seque in amicitiam ejus societatemque dederent, Illyriorum gentem veluti bello inclyatam verbis extollentes. Cæsar in Parthos profecturus, acerbius responsum reddidit: minimè amicorum loco habiturum eos qui talia in ipsum perpetrassent; indulgere autem velle si tributa contulissent, obsidisque dedissent. Utraque pollicentibus ipsis, Atinium cum tribus legionibus magnoque equitatu ad eos mittit, qui tributa quadam parva imponeret, obsidisque reciperet. Defuncto interim Cæsare, rati Romanorum res, ut in illo potissimum vires habuissent, ita ejus morte penitus extinctum iri, Atinio ulterius parere recusarunt, neque tributa aut obsides conferre vulerunt. Grassante in eos quinque cohortibus Atinio, Illyrii in illum

Finis belli à Figulo Dalmatis impositus.

Cæcilius Metellus sine causa triumphat. Promona, Liburnorum urbs.

762

Cæsaris exercitus ab Illyriis oppressus.

Altera Cæsaris clades ab Illyriis accepta sub Gabinio.

Illyriorum Romam legatio.

Atinius.

Bebii interitus.

illum conversi bello superarunt, ductoremque ordinis Bebiium consularem virum interemerunt: Atinius cum residuis ex fuga Epidamnum sese contulit. Romanorum deinde senatus exercitum huiusmodi, & Macedoniam ultra ipsum, Illyriosisque omnes, quibus imperabat, Marco Bruto, qui Casarem occidit, quemadmodum & Syriam Cassio, ejusdem necis conscio & participi, concessit. Sic ilis adversus Antonium, Casaremque, Augustum cognomine, pugnantibus, Illyrii nullo otio potiti sunt. Pæones verò, natio ingens, circa Istrum per longum incolens, ab Iapodum populis supra Dardanos protenditur. Hi Pæones à Græcis, à Romanis Pannonii appellantur: & ab illis, ut præmisimus, inter Illyrios annumerati sunt: de quibus nunc mihi Illyriorum res recensenti videtur differendum. Gloriosi hi admodum ob Macedonum Agrianos, qui potissimum Philippo, & Alexandro in bellis præstiterunt, quoniam & hi Pæones fuere, ex his qui inferiora incolunt, ab Illyriis coloni

Pæones.

Cornelius

contra Pæonas exercitu ducto, turpiter rejectus.

Italia Pæonas reformidat.

Cæsaris Augusti commentarii.

editi. Ceterum quum Cornelius adversus Pæones exercitum deducens, turpiter rejectus esset, ingens Pæonum fama universam formidine concussit Italiam: ac deinceps per longum tempus, qui consulum apud Romanos gerebant, haudquaquam Pæones bello aggredi ausi sunt. Et hæc jam pridem tam ingentia de Illyriis & Pæonum populis scrutando reperi. In Cæsaris verò commentariis, ejus qui Augustus cognominatus est, nihil antiquius de Pæonum gente perscriptum legi. Aliam quoque Illyriorum gentem, præter eam quam retuli, Romanis paruisse mihi visum est: verum quæ ea sit haud intelligo. Non enim alienas res Augustus, sed proprias conscripsit: quemadmodum ab imperio deficientes ad tributa redegit, & alias sub propriis legibus degentes bello superavit: postremo reliquas omnes quæ summitates Alpium incolunt, barbaras bellicosasque nationes per vim subdidit, quæ finitimæ Italiam furtim prædantur. Et profectò mirum mihi videtur, quum tam multa magnæque Romanorum copiarum contra Celtas, & Iberos Alpes pertransierint, eas nationes contempnisse: Cajum etiam Casarem felicissimum in bellis virum, pari modo eos neglexisse quum Celtas oppugnaret, & per decem ferè annos circa provinciam illam hybernasset. Ceterum arbitror hos viros ad ea quæ elegerint properantes, de transitu Alpium duntaxat cogitasse. Cajus Cæsar circa Celticam moram ducens, & seditioni Pompeianæ, quæ hæc ipsa sibi assumeret, finem solum apponere curavit. Videtur insuper & Illyrium, & Celtas simul eligens, non omnibus, sed his quæ ad Romanos pertinerent præfuisse. At verò Cæsar Augustus universa adeptus, quum inter loquendum Antonii incertam senatui explicasset, Illyriam gentem præ ceteris bellicosissimam,

763

Cæsaris Augusti res gestæ

DE BELLIS ILLYRICIS LIB. 1203

nam, & eundem sapennumero infestantem, mitem reddidisse: apud Ily-
 Oxeos, Perthenetas, Bathiates, Taulantios, Cambeos, Cinam- rios.
 bros, Merromenos, atque Pyrisseos, omni experientia edita sibi
 subdidit. Majore insuper labore capti sunt, & ad tributa quæ sol-
 vere desierant, impulsî, Docleatæ, Carinii, Interfrurini, Nari-
 sîi, Clintidiones atque Taurisci. Quibus victis finitimi metu ter-
 riti, Ippasini scilicet & Bessi se illi tradiderunt deficientes verò Me-
 litinos & Corcyræos, qui insulas incolunt, ingenti belli mole su-
 peravit, quoniam maria classe prædabantur. Et horum quidem
 impuberes Cæsar iussit interfici, reliquos pretio venundedit: Li-
 burnis naves ademit, quoniam & hi pariter maria infestabant. Ex
 Iapodum gente, quæ intra Alpes habitat, Moentini & Edeatæ ipsi
 adveniendi se ultro tradiderunt. Aurupini, qui plurimi & bellico-
 sissimi ex Iapodum natione referuntur, ex villis ad urbem recesserunt;
 appropinquante quoque illo inter sylvas latuerunt. Cæsar
 capta urbe neutiquam ignem injici passus est, ratus eos se tandem
 illi esse dedituros. Quo factò urbem ut incolerent, omisit. Maximè
 autem inter omnes Cæsari impedimentum attulere Salassî & Iapo-
 des qui ultra Alpes incolunt, Segestani, Dalmatæ, Daisii, Pæonés-
 que qui Salassîs sponte adhæserant. Hi vertices Alpium tenent:
 montes inaccessi, arcta semita ac difficilis ad eos ducit: quorum fi-
 ducia propriis debebant legibus, & vectigalia à transcutibus posce-
 bant. Hos Veterus inopinè aggressus, angusta locorum per insidias
 occupat, & per biennium obsessos tenuit. Illi salis inopia ducti quo
 maximè indigebant tandem admisere custodias. Postremò à Vete-
 ro deficientes munimenta dejecere, & angustiis locorum occupa-
 tis, qui à Cæsare ad ipsos mittebantur, irrifere, quum nihil magnum
 in eos conari possent. Ea ex causa Cæsar instante contra Antonium
 bello, suis legibus degere concessit: & qui Vetero insultassent veni-
 nam indulsit. Hæc omnia ad suspensionem vertentes ipsi, alias ite-
 rum urbes congregabant, & quæ Romanis parerent invadebant:
 donec Messala Corvinus, ut illos expugnaret à Cæsare præmissus,
 fame domuit: eoque modo Salassî in Romanorum cessere potesta-
 tem. Iapodes qui ultra Alpes incolunt, natio ferocissima, ac penè
 sylvestris, bis à se per annos ferè viginti Romanos repulere. Aqi-
 leiam quoque excurrere, & Torgium Romanorum coloniam de-
 prædati sunt. Insurgente in eos Cæsare per iter asperum atque adver-
 sum, adhuc magis contra eum irritabantur, nemora in oppositum
 illi præcidentes. Quum deinde ad aliam sylvam divertisset Cæsar,
 in fugam abeunt & appropinquanti struxere insidias. Cæsar id ipsum
 suspicatus, ad montium apices ex suis mittit, qui eos utraque ex par-
 te aggredierentur. Submissus adventante illo, & sylvas excidente

Salassî.

Veterus.

Salassî à
 Vetero de-
 ficiunt.

Messala
 Corvinus
 Salassos
 fame do-
 muit.
 Iapodes.

Iapodes ex insidiis subito apparuere, multosque affecere vulneribus. Verum major eorum pars ab his qui ex apicibus decurrerant intercepti sunt. Reliqui iterum ad sylvas revertuntur, urbem relinquentes, cui Terponus nomen fuit: eam interceptam Cæsar minime cremavit, satis arbitratus pariter illos se esse dedituros ut fecere.

Terponus
urbs.

Metulium
urbs.

Deinde ad aliam processit urbem, Metulium incolæ nuncupant, quæ Iapodum primaria habetur urbs. Sita est autem in monte nemoroso, duobus condita tumulis, quos vallis modica intersecat. Et juventus ad trium millium numerum armis animisque præpollens, Romanos circa mœnia pugnantes facile ab illis repellabat. At hi aggerem erigentes à Metulis hinc inde discurrentibus die noctuque vexabantur, & è muris machinarum ope, quas in bello acceperant, longius distare cogebantur. Nam ea pugna, quam Brutus haud longè ab eo loco cum Antonio & Cæsare ipso simul habuit, machinas susceperant. Dissipantibus interim Romanis eorum mœnia, illi interius propugnacula alia struebant, & labore defessi in ea quæ construxerant saltu ferebantur. Romani recepto muro, qui ab illis relictus fuerat, igne succendunt: ad reliquum verò aggeres binos erigunt: à quibus pontes subinde quatuor ad mœnia struxere. Peractis omnibus Cæsar nonnullos ad adversam urbis partem ire jubet, ut cives ab invicem distraheret, reliquos ex suis per pontes ad mœnia accelerare admonet. Interim ab edita turri, quæ fierent intentus prospectabat. Barbari ascendentibus ipsis ex adverso per mœnia occurrunt. Ceteri à tergo insidias fruantes, quum pontes longos lanceis appellerent, adhuc magis exultare incipiunt. Uno igitur ex pontibus, deinde alio post primum corruente, quum tertius in ruinam laberetur, timor omni ex parte Romanos occupat, nec ullus quartum pontem audebat ingredi. Cæsar igitur è turri eos increpare pergit, quum nec sic in bellum concitare posset, ipse clypeo assumpto per pontem cursu ferebatur. Accurrunt & cum eo ex ducibus Agrippa & Hieron Luciusque, ex corporis custodibus Iolas: quatuor hi soli ac scutiferorum nonnulli pontem occupant. Cæsare igitur pontem transeunte, rubore ducti milites confertim ad eum advolant. Quæ ex causa prægravatus pons ad inferiora statim labitur, virique invicem pluri in terram corruunt, ex quibus nonnulli periere: alii ferme contritis membris efferuntur. Cæsar crus dextrum & utrunque brachium saucius, denuo turrim conscendit, consularibus quibusdam prosequentibus, ut ex fide se incolumem esse ostenderet, ne quis interim ex rumore mortis ejus tumultus oriretur, aut hostes illum terga vertere putarent, ac protinus alium exædificare jubet pontem: quæ res præcipue Metulios exterruit, quum

Cæsar
Augusti
fortunatus.

Cæsar saucius.

764

quum se adversus hominem animo penitus invictum bellum in-
 iisse cernerent. Postridie itaque legatis ad eum missis, quingen-
 teros quos idem postularat, exhibuere obsides, & custodias admit-
 tere polliciti, altiore ut custodirent relinquere tumulum: ipsi
 in alterum omnes fecerunt. Quum custodes ad eos venientes ar-
 ma deponere juberent, animo turbati, mulieres eorum atque fi-
 lios intra senatus conclusere locum, & custodias simul admit-
 tentes, Romanis annuntiant, si quid insolitum erga eos moliri
 audeant, se locum illum incensuros, & cum desperatione pari-
 ter Romanos invasuros. Quibus dictis, ex inferiore loco quasi
 superiorem ascensuri in unum cœunt: tunc verò custodia sena-
 tus locum ultro incendunt. Plurimæ igitur mulierum se ipsas fi-
 liosque interemere: quædam natos vivos deferentes injecere igni.
 Sic omni Metuliorum juventute ferè in armis concidente, & in-
 utilium majore parte igne conflagrante, civitas quoque incendio
 absumpta est, ita ut nullum tam ingentis urbis superfuert vesti-
 gium. Devistis Metullis, Iapodum reliqui timore ducti, se ipsos
 Cæsari dedere. Sic Iapodes, qui ultra Alpes incolunt, tunc pri-
 mùm Romanorum tulere jugum. Recedente deinde Cæsare, Pos-
 seni ab illo defecerunt, quos Marcus Elbius ad eos missus bello do-
 muit, & qui defectionis causa fuerant occidit, reliquos pretio
 venundedit. In Segestanorum igitur tellurem bis antea profecti
 Romani, neque obsides neque aliud quicquam ab illis abstuler-
 rant: qua ex causa Segestani majores spiritus sibi assumpserunt.
 Cæsar per Pæonum tellurem, quum & hi nondum Romanis pa-
 ruissent, in eos profectus est. Nemorosa quippe Pæonum regio
 est, & in longum ab Iapodum populis usque ad Dardanos pro-
 tenditur. Pæones nullas urbes habent, agros duntaxat & villas
 per cognationes possident. Neque judicia communia illis adsunt:
 neque principes qui ceteris præsint. Ipsi centum millia virorum ata-
 te ad bellum integra utique habebant, verùm imperio carentes mi-
 nimè in unum congregabant. Appropinquante Cæsare, ad sylvas
 delati fuga, si quos ex Romanis palantes reperissent, occidebant.
 Cæsar quoad illos ad se venturos credidit, neque villas, neque a-
 gros eorum depopulatus est: non accedentibus, ignem omnibus
 immisit, & per continuos octo dies maximis affecit cladibus, qui-
 bus in Segestanorum & Pæonum regionem usque ad Savum flu-
 vium est profectus. Hujus in ripa civitas latissimo fluvio, & ingenti
 fossa munita confidet. Qua ex causa potissimùm Cæsar illam in-
 vastit, veluti belli horreum in Dacos, Bastarnasque, qui ultra
 Istrum fluvium habiturus. Idem fluvium his in locis Danubius
 dicitur, nec multò deinde inferius elapsus uberioribus aquis pro-

Cæsaris in-
 victus ani-
 mus Metu-
 lio ter-
 ret.

Metulio-
 rum legati
 ad Cæsa-
 rem.

Mulieres
 Metulio-
 rum sei-
 ptas cum
 filiis inte-
 rimunt.
 Urbs Me-
 tuliorum
 incendio
 absumpta.

Iapodes
 Romano-
 rum ju-
 gum fe-
 runt

Posse-
 ni.
 M. Elbius.
 Segestani.

Pæones.

Savus flu-
 vius.

765

Legati Se-
gestano-
rum ad
Cæsarem.

Danubio Istri nomen assumit, Savus autem Istrum influit. Erantque Cæsari naves eo in flumine, quæ commeatum exercitui per Danubium afferrent: ob id Cæsar Segestam urbem sibi assumpserat. Progrediente eo Segestani legatos destinant: quid facto opus sit ab eo exquirunt. Ille custodias accipere, & obsides centum afferre imperat, ut tutè eorum urbe, veluti horreo, adversus Dacos uti queat: frumenti insuper quantum ipsis liceat afferre. Hæc igitur primores exequi haud iniquum existimabant: populus contra turbari cepit, obsidésque contemnere, quoniam non ab ipsis forsitan liberi sed à primoribus dandi essent. Accedente igitur custodia, aspectum ferre nequeuntés furibundo impetu advolant, portaque protinus ocludunt, ac desuper è mœnibus iterum sese offerunt. Ea ex re Cæsar fluvium ponte conjunxit, vallum fossaque undique communit. Conclusis civibus intra urbem, aggeres binos erigit, ad quos Segestani sæpenumero cursu ferebantur: sed quum aggeres invadere nequirent, faces, ignemque plurimum ex superiore loco jaciunt. Appropinquantibus ad eos subsidiis à Pæonum natione alia, Cæsar ex occurso insidias illis instruit: sic eorum pars interimitur, pars in fugam vertitur, nec ulla ulterius Pæonum ad Segestanos accessere subsidia. Segestani obsidionem omnem fortissimè perpeffi, trigesima tandem die difficili pugna

Segestani
à Cæsare
victi sup-
plicare di-
scunt.

Segesta-
nos ut tra-
ctarit Cæ-
sar, eorum
virtutem
admiratus.

superantur: ac tum primùm supplicare didicere. Quorum virtutem Cæsar admiratus, nec non precum pietate motus neutiquam occidit, aut clade ulla conturbavit, sed pecunia multare contentus, in civitatis semota parte conclusit, & quinque supra viginti cohortes pro custodia urbis intulit. His peractis, Romam denuo in Illyrium rediturus abscessit. Fama deinde vulgante Segestanos custodiam quam in urbem recepissent, per vim interemisse, Cæsar quanquam hyemis tempore, cursu ad eos proficiscitur. Tandem rumore falso editum intelligens, veritatis causam subinde invenit: suos in periculo constitutos fuisse, Segestanis inopinè eos invadentibus, à quibus multi confestim interempti essent: verum sequenti die milites, cives invadentes, obtinuisse urbem. Quamobrem Cæsar copias in Dalmatas convertit, gentem Illyriorum aliam, & Taulantiis finitimam. Dalmatæ quidem ex quo sub Gabinio quinque cohortes interimentes signa ademerant, ob res prosperè gestas animis elati, per decem annos neutiquam deponere arma, & advenienti Cæsari unà cum Segestanis occurrere statuerant. Erant quippe bellicosissimorum millia duodecim & ultra, ducem quoque ipsis Versum nomine præfecerant. Ille Promonam Liburnorum urbem denuo invadens, vallo fossaque munierat, aliæque ex natura locorum munitissima occu-

Dalmatæ.

Versum
dux.

Promona
denuo in-
vaditur.

parat:

parat: nam regio omnis montosa, collibus undique acutis, pin-
 narum in modum erectis, prominet. Major itaque eorum pars
 urbem insederat: custodias verò per colles in altum eminentes col-
 locarunt, sic ut ab excelso Romanorum castra facillè respicerent.
 Cæsar propalam omnes muro sepire velle simulat, clanculum au-
 tem audaciores, qui aditus ad montium summa deferentes explo-
 rarent, emittit. Hi igitur per sylvas se occultentes, noctè custodias
 invadunt, & adhuc somno confopitas ferro cædunt, ac Cæsari fi-
 nem itineris sibi adesse significant, ad expugnationem urbis mayo-
 ribus copiis esse opus, & ex tumulis per vim captis alios supra alios
 emittunt, ad eos qui ultiores colles occuparant. Confestim igitur
 turba ac trepidatio barbaros invadit, quum se omni ex parte cir-
 cumventos esse intelligunt: maximè verò qui in tumulis steterant
 eminentioribus, ob aquæ indigentiam in primis formidantes, ne
 exitus undequaque clauderentur, in Promonam deferuntur. Cæ-
 sar urbem duòsque assistentes colles, qui ab hostibus tenebantur
 adhuc, per quadraginta stadia muro sepsit: & interim Teutinum,
 alium Dalmatarum exercitum ducentem, ut his qui obsidebantur
 afferret opem, invadit, fuscumque per montes insequi pergit, &
 adhuc prospectante eo Promonam capit: nam quum munimentis
 nondum editis cives ab extra decurrissent, citròque repellerentur,
 Romani fugientibus illis se immiscentes urbem ingrediuntur, ac
 tertia civium parte deleta, reliqui in arcem fuga abeunt. Ro-
 manorum cohors interim ad portas eos observabat. His quum
 barbari quarta nocte investi essent, cohors timore ducta portas
 dereliquit: verùm Cæsar hostium impetum confestim repulit,
 ac sequenti die se dedentes ultro cepit. Ex cohorte quòd custo-
 diam reliquerat, forte iacta decimum quemque morte multat-
 vit: ex turmarum ducibus binos, ex decem singulis imminuit:
 reliquos ea æstate hordeo, frumenti vice, cibari iussit. In hunc
 modum Promona capitur. Teutinus exercitum per montes fu-
 gientem in varias partes effuderat. Quamobrem Romani non lon-
 gè illos insecuti sunt, divisionem eorum per tam multa loca, ob
 viarum inexperientiam, vestigiorumque implicatam confusio-
 nem formidantes: nulla quippe itinera in unum copulant ne-
 morum ingressus: & Dalmatæ Gabinio insidias struentes, per
 vallem profundam & in longum prodeuntem inter duos montes
 delituerant: quo in loco insidias Cæsari pariter instruxerant. Ce-
 terùm ille itinerum concursus igne succendit, & per montium
 superiora præmissis exercitu, qui ab utraque parte ad eum pro-
 peraret, iter per vallem arripit, sylvas undique præciciens, ur-
 besque invadens, & quæcunque obvia in itinere igne corrumpens.

Teutinus
dux.

Promona
capta.

766

Cæsar co-
hortem
decimat.

Setovia
urbs ob-
fessa.
Cæsar fau-
ciatus.
Barbatius.
Tullus.
Statilius
Taurus.

Dalmatæ
Cæsari se-
dedunt.

Tributa
Dalmatis
imperata.

Derbani
Cæsari se-
dedunt.

Trium-
phus Cæ-
saris de Il-
lyriis.

Apollo ex
Gallia Ro-
mam ad-
ductus.

Setovia urbe obsessa, barbarorum manus ingens in auxilium ad-
venerat: quibus obvius Cæsar urbem ingredi prohibuit. Eo in
prælio lapide genu faucius, per multos dies æger jacuit. convale-
scens Romam ad consulatum rediit, cum Barbatio Tullo colle-
ga magistratum initurus, Statilium Taurum ad residua ejus belli
dereliquit, mensis initio ingressus consulatum. Eamet die Anto-
nio administratione præbita, ipse in Dalmatas iterum procur-
rit, triumviratum adhuc obtinens: jam enim secundi quinquen-
nii tempus effluerat: quem à se ipsis à principio invaserant, po-
pulus verò subinde confirmarat. Dalmatæ igitur fame fatigati,
commeatu undique excluso, venienti Cæsari sponte obviant, se-
que illi suppliciter dedunt, obsides numero septingentos ex pro-
priis filiis exhibent. Hos Cæsar Romanorum signa Gabinio adem-
pta ferre monuit: tributa quoque quæ sub Cajo Cæsare olim pol-
liciti in id tempus distulissent persolvere imperavit: ita Roma-
nis obsequentiores deinceps effecti sunt. Ea signa Cæsar in por-
ticu quæ Octavia dicitur, appendit. Devictis Dalmatis, Derbani
appropinquante Cæsare, veniam deprecari velle, obsides trade-
re, & tributa olim intermissa exsolvere confestim promiserunt. Igi-
tur Cæsar propius ad illos venit: cui obsides juxta fœdus ex-
hibuere, quos absenti ob valetudinem tradere, & fœdus fir-
mare recusaverant. Videntur & hi postremò inducti à Cæsare,
qui Illyriorum tellurem omnem quæ à Romanis defecerat, aut
prius sub imperio neutiquam assueverat, ad obsequium redegit.
Eam ob rem triumphus Illyrius à senatu Cæsari decretus est,
quem post devictum tandem egit Antonium. Residua deinde Il-
lyriorum habebuntur ante Pæones à Romanis, Rhetii: post
Pæones Norici, Mysiique, qui ad Euxinum pontum usque
incolunt. Rhetios igitur & Noricos existimo Cajum Cæsarem
quum adversus Celtas depugnaret, subegisse, aut Augustum Pæo-
nes quum aggredere bello superasse. In medio quippe ambo-
rum sedes habent. Nec ullum in Rhetios aut Noricos bellum
gestum privatim reperi, quamobrem cum reliquis finitimis unà
devictos fuisse arbitror. Marcus enim Lucullus, Lucii Luculli
frater qui Mithridatem debellavit, Mysiorum regionem excurrit
omnem, & usque ad fluvium cursum tenuit: quo in loco qua-
tuor Græcorum urbes Mysiis finitimæ sitæ sunt, Istros videlicet,
Dionysopolis, Odisus & Mesembria. Deinde Romam ex Gallia
magnum illum Apollinem qui in palatio situs est adduxit. Nec
ulterius quicquam à Romanis rempublicam regentibus contra
Mysios actum fuisse, aut ad tributa redactos esse, aut ab Au-
gusto gestum legisse memini: sed Tiberium, qui post Augustum
impera-

imperavit, eos tenuisse. Verum hæc à me ante Ægypti adeptio-
nem à populo peracta suo loco perscripta sunt. Quæ verò post Æ-
gyptum imperatores tenuerunt, aut bello vendicarunt, veluti
propria ipsorum opera, post communia tandem diximus, qui-
bus multa de Mysiis quoque continentur. Nunc autem ex quo My-
sios, Illyrios Romani existimant, hic liber à me Illyriorum appel-
labitur, qui ut absolutus crederetur, præscribere visum est, 767
Lucullum jam antea sub populo imperantem Mysios excurrisse, Ti-
berium verò sub monarchia illos recepisse.

*Græcum exemplar, Lector, unde Illyrica transtulit interpres, nondum
nacti sumus integrum: sed tantum ejus fragmentum, quod
& ipsum tibi exhibemus. Interea faciendum duximus
ut saltem versionem interpretis, qualiscunque
illa esset, adjiceremus. Tu lector
utere, frue, & nostris la-
boribus fave.*

